Հաստատված է
Ուստիկանության տակտիկական
պատրաստականության ամբիոնի « »-ի
նիստում (արձ. թիվ)
ամբիոնի պետ՝

.....
(ստորագրություն)
.....
(ամիս ամսաթիվ)

ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		ՀՀ ոստ. կրթահամալիրի միջին մասնագիտացման կրթության
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Ուստիկանության սպա
ԱՄԲԻՈՆ ▪ **մասնաշենք/սենյակ** ▪ **հեռախոս** ▪ **էլ հասցե** ▪ **Web կայքի հասցե**		Ուստիկանության տակտիկական պատրաստականության ամբիոն: hamazorayin@gmail.com
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Վ. Սարդարյան հեռ. 098 28 24 78 E-mail: vahagsardaryan80@gmail.com
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ		1-ին կուրս, 1-ին կիսամյակ

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		**2 (երկու)**
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ		«Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր » դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 42 ժամ, որից 18 դասախոսություն, 6 սեմինար, 4 գործնական, 14 ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ կարող է գրել ռեֆերատներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մեկ անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում եզրափակիչ ստուգմամբ:
ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆ		Դասընթացը կառուցվում է «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի, « Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին » ՀՀ օրենքի իմացության վրա:

ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		«Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրում ենք ՀՀ տարածքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակները, աղետների ռիսկերի նվազեցման և հասարակական անվտանգության ապահովման պետական կառավարման և տեղական ինքնակակառավարման մարմինների գործառույթները, ինչպես նաև այս համատեքստում ՀՀ ոստիկանության առանձնահատուկ դերակատարությունը:
ՆՊԱՏԱԿ ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ		Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին մատուցել գիտելիքներ՝ 1.ՀՀ տարածքում հնարավոր բոլոր արտակարգ իրավիճակների , 2.Ժամանակակից զանգվածային ոչնչացման միջոցների, 3.Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության և ոստիկանության անհատական և կոլեկտիվ պաշտպանության միջոցների, 4.Արտակարգ իրավիճակների տարածքում ստեղծված իրադրության գնահատման, 5.Արտակարգ իրավիճակներում և պատերազմների ժամանակ ՀՀ ոստիկանության խնդիրների և գործողությունների վերաբերյալ:
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ ***1. գիտենա՝***

		գազազերծման և վարակազերծման գործողությունների իրականացման կարգին, դ) անհատական և կոլեկտիվ պաշտպանության ձևերին և կարգին:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ		
Հիմնական		1.«Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենք 16.04.2001թ, 2.«Քաղաքացիական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենք 05.03.2002թ 3.«Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենք02.12.1998թ, 4.«Սեյսմիկ պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենք. 5.«Պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենք 27.11.2013թ 6.«Ռազմական դրության իրավական ռեժիմի մասին» ՀՀ օրենք 05.12.2006թ:
Լրացուցիչ		1.ՀՀ նախագահի կարգադրությունը ՀՀ քաղաքացիական պաշտպանության հայեցակարգը հաստատելու մասին 12.27.2011թ, 2.«Քաղաքացիական պաշտպանության պլանների մշակման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 22.04.2004թ թիվ 633-ն որոշում, 3.«Վտանգավոր տարածքից բնակչության տարահանման կարգը հաստատելու մասին » ՀՀ կառավարության որոշում 18.08.2011թ թիվ1180-ն , 4.«ՀՀ տարածքում արտակարգ իրավիճակների առաջացման մասին բնակչության ազդարարման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 03.11.2005թ թիվ 1925-ն որոշում, 5.«Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտներում ՀՀ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու կազմակերպությունների պատրաստման և տվյալ ոլորտների հիմնահարցերով բնակչության ուսուցման կարգն ու ծրագիրը սահմանելու մասին»ՀՀ կառավարության 22.01.2015թ թիվ 46-ն որոշում, 6 ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 10-ի «Ուժեղ երկրաշարժի դեպքում ՀՀ բնակչության պաշտպանության կազմակերպման պլանը հաստատելու մասին» N 919-Ն որոշում, 7) ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունիսի 24-ի «Տարահանված բնակչության տեղաբաշխման տեղամասերում կենսաապահովման կարգը հաստատելու մասին» N 824-Ն որոշում. 8) ՀՀ կառավարության 2004 թվականի հոկտեմբերի 29-ի «Կառավարման մարմինների և բնակչության իրազեկման կարգը սահմանելու մասին» N 1494-Ն որոշում. 9) ՀՀ կառավարության 2000 թվականի սեպտեմբերի 28-ի « Բնակչության պատսպարման կարգը հաստատելու մասին» N 592 որոշում.

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ		ՈՒսումնառության արդյունք1 (Միջանկյալ 1) ՈՒսումնառության արդյունք 2(Միջանկյալ 2)	
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ		Գնահատման միավոր	Գնահատականը տառանշումով
		9-10	Գերազանց
		7-8	Լավ
		4-6	Բավարար
		0-3	Անբավարար
		0	Չներկայացած
		Ստուգարքային գնահատում	Ստուգված / ստուգված
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ		Սովորողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% առաջադիմություն: Առաջադիմության վերջնական գնահատականը ձևավորվում է սովորողի ողջ տարվա ընթացքում կատարած աշխատանքների գնահատականների հանրագումարի արդյունքում: Գնահատումը կատարվում է համապատասխան ներքոհիշյալ բաղադրիչների: Յուրաքանչյուր բաղադրիչի դիմաց նշված առավելագույն տոկոսը կարելի է հավաքել ծրագրային պահանջների շրջանակներում տվյալ կետի տակ ներկայացված պահանջները 100% -ով կատարելու դեպքում:	
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ			
		Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:	
Ներկայություն		Սովորողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկնդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Սովորողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:	

Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ		Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:
Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ		Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի**:**

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՀՈՒՄ

ՕՐ/ՇԱԲԱԹ	ԹԵՄԱ/ԺԱՄ	ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐ	ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ	ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ
1-ին շաբաթ	**Արտակարգ իրավիճակների դասակարգումը. ՀՀ տարածքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակները (2ժամ դասախոսություն)**	**Տեսակը՝** դասախոսություն **Նպատակը՝** ներկայացնել ՀՀ տարածքի աշխարագրական գոտիները և դրանց բնորոշ, առանձնահատուկ բնական աղետները: **Քննարկվող հարցերը՝** 1.Բնական բնույթի արտակարգ իրավիճակներ: 2.Տեխնածին բնույթի արտակարգ իրավիճակներ:	**1.** դասընթացի նպատակի ձևակերպում և հիմնավորում, **2.**առանձնահատկությունների ներկայացում և քննարկում առարկայի այլ գիտությունների հետ կապի կոնկրետ օրինակների ներկայացում, 3. իրավական հիմքերի և սկզբունքների ներկայացում:	**Ընթացիկ գնահատում՝** ակտիվություն, հետադարձ կապ՝ բանավոր հիմնավորում
2-րդ շաբաթ	**Արտակարգ իրավիճակների դասակարգումը. ՀՀ տարածքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակները (2ժամ սեմինար)**	**Տեսակը՝** սեմինար • հարցուպատասխան **Նպատակը՝** ստուգել սովորողների իմացությունը ՀՀ-ին սպառնացող բոլոր տեսակների արտակարգ իրավիճակների վերաբերյալ: **Քննարկվող հարցերը՝** .Բնական բնույթի արտակարգ իրավիճակներ: .Տեխնածին բնույթի արտակարգ իրավիճակներ: . Բնապահպանական բնույթի արտակարգ իրավիճակներ: . Արտակարգ իրավիճակներ կապված հիվանդացումների և գյուղատնտեսական վնասատուների հետ: .Սոցիածին արտակարգ իրավիճակներ	Թեմայի պատմողական նկարագրական վերարտադրություն, տրամաբանության և հաջորդականության ապահովում, նյութի գիտակցական ըմբռնում, թերացումների և բացթողումների շտկում և վերացում	Թեմայի իմացություն, վերլուծողական կարողություն, խոսքի գրագիտություն, հիմնավորող օրինակների ներկայացում,ստեղծագործական մոտեցման առկայություն **(Գնահատման չափանիշները և չափորոշիչները համաձայն ներկայացված օրինակելի ձևի)**
3-րդ շաբաթ	**4 Արտակարգ**	**Տեսակը՝** գործնական	Անհատական և խմբային	Երկրաշարժից

	իրավիճակների դասակարգումը. ՀՀ տարածքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակները (2ժամ գործնական)	**Նպատակը՝** սովորողների մոտ ամրապնդել գիտելիքները, որն ուղղված է աղետների դեպքում մարդկանց կյանքի և առողջության պաշտպանությանն ուղղված գործողությունների վարժ կատարմանը:	աշխատանք	պաշտպանության վարքի կանոնների իմացության,անվտանգության հատվածների ճիշտ ընտրության և դրան հաջորդող գործողությունների վերաբերյալ գիտելի ստուգում և գնահատում:
4-րդ շաբաթ	**Արտակարգ իրավիճակների պայմաններում բնակչության պաշտպանության պետական միասնական համակարգը (2ժամ դասախոսություն)**	**Տեսակը՝** դասախոսություն **Նպատակը՝** ներկայացնել ԱԻ-ում բնակչության պաշտպանության իրավական հիմքերը և պետական համակարգի կառուցվածքը: **Քննարկվող հարցերը** 1.Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության պետական միասնական համակարգի կառուցվածքը և խնդիրները:	Թեմայի ուսումնական հարցերի ներկայացում	**Ընթացիկ գնահատում՝** ակտի-վություն, հետադարձ կապ
5-րդ շաբաթ	**Արտակարգ իրավիճակների պայմաններում բնակչության պաշտպանության պետական միասնական համակարգը (2ժամ դասախոսություն)**	**Տեսակը՝** դասախոսություն **Նպատակը՝** ներկայացնել ԱԻ-ում բնակչության պաշտպանության ձևերը, աղետի գոտում փրկարարական աշխատանքների կատարման փուլերը: **Քննարկվող հարցերը** 1.Բնակչության պաշտպանության սկզբունքները և ձևերը: 2.Փրկարարական և այլ անհետաձգելի աշխատանքներ. Վարակազերծում և սանիտարական մշակում:	Թեմայի ուսումնական հարցերի ներկայացում	**Ընթացիկ գնահատում՝** ակտի-վություն, հետադարձ կապ

6-րդ շաբաթ	**Արտակարգ իրավիճակների պայմաններում բնակչության պաշտպանության պետական միասնական համակարգը (2ժամ սեմինար)**	**Տեսակը՝** սեմինար • հարցուպատասխան **Նպատակը՝** ստուգել սովորողների իմացությունը աղետների ռիսկի նվազեցման (ԱՌՆ) պետական ռազմավարության վերաբերյալ : **Քննարկվող հարցերը** .Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության պետական միասնական համակարգի կառուցվածքը և խնդիրները: .Բնակչության պաշտպանության սկզբունքները և ձևերը: .Փրկարարական և այլ անհետաձգելի աշխատանքներ, վարակազերծում և սանիտարական մշակում:	Թեմայի պատմողական նկարագրական վերարտադրություն, տրամաբանության և հաջորդականության ապահովում, նյութի գիտակցական ըմբռնում, թերացումների և բացթողումների շտկում և վերացում	Թեմայի իմացություն, վերլուծողական կարողություն, խոսքի գրագիտություն, հիմնավորող օրինակների ներկայացում, ստեղծագործական մոտեցման առկայություն **(Գնահատման չափանիշները և չափորոշիչները համաձայն ներկայացված օրինակելի ձևի)**
7-րդ շաբաթ	**Զանգվածային ոչնչացման զենքերի տեսակները, բնութագրերը և դրանցից պաշտպանության հիմնական միջոցները(2ժամ դասախոսություն)**	**Տեսակը՝** դասախոսություն **Նպատակը՝** Ներկայացնել սովորողներին ՀՈՀ-ի հիմնական տեսակները և դրանցից պաշտպանության միջոցները:	Թեմայի ուսումնական հարցերի ներկայացում	**Ընթացիկ գնահատում՝** ակտիվություն, հետադարձ կապ:
8-րդ շաբաթ	**Զանգվածային**	**Տեսակը՝** դասախոսություն	Թեմայի ուսումնական հարցերի	**Ընթացիկ գնահատում՝** ակտի-

	ոչնչացման զենքերի տեսակները, բնութագրերը և դրանցից պաշտպանության հիմնական միջոցները(2ժամ դասախոսություն)	**Նպատակը՝** ներկայացնել սովորողներին վարակված տարածքում անհատական և խմբային պաշտպանության ձևերը և դրա օրենսդրական հիմքերը: **Քննարկվող հարցերը՝**. 1.Անհատական պաշտպանության միջոցներ: 2.Քաղաքացիական պաշտպանության կառույցները:	ներկայացում	վություն, հետադարձ կապ:
9-րդշաբաթ	**ՀՀ-ում աղետներից պաշտպանության միջոցառումների պլանավորումը և ռիսկերի նվազեցման գործընթացը(ԱՌՆ) (2ժամ դասախոսություն)**	**Տեսակը՝** դասախոսություն **Նպատակը՝** սովորողների տալ գիտելիքները, որն ուղղված է հանրապետության ողջ տարածքում պետական կառավարման մարմինների և տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից աղետների ռիսկի նվազեցման (ԱՌՆ) գորընթացին:	Թեմայի ուսումնական հարցերի ներկայացում:	**Ընթացիկ գնահատում՝** ակտի-վություն, հետադարձ կապ:
10-րդ շաբաթ	**ՀՀ-ում աղետներից պաշտպանության միջոցառումների պլանավորումը և ռիսկերի նվազեցման գործընթացը(ԱՌՆ) (2ժամ դասախոսություն)**	**Տեսակը՝** դասախոսություն **Նպատակը՝** ներկայացնել սովորողների ՀՀ-ում ՔՊ միջոցառումների պլանավորումը ,Քպ պլանների մշակումը, համաձայնեցումը և հաստատումը:	Թեմայի ուսումնական հարցերի ներկայացում:	**Ընթացիկ գնահատում՝** ակտի-վություն, հետադարձ կապ:
11-րդ շաբաթ	**Ոստիկանության մարմինների**	**Տեսակը՝** դասախոսություն **Նպատակը՝**	Անհատական և խմբային աշխատանք	Անհատական պաշտպանության պարզագույն միջոցների

	խնդիրներն ու գործողությունները արտակարգ իրավիճակների պայմաններում (2ժամ դասախոսություն)	1. Ներկայացնել սովորողներին.ՀՀ ոստիկանության քաղաքացիական պաշտպանութ համակարգի կառուցվածքը, կազմավորումները և ղեկավարումը:ԱԻ պայմաններում ոստիկանության գործառույթները: 2. Ոստիկանության մարմինների արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների պլանավորումը.(ոստիկանությունում գործող Ա՝ և ՔՊ պլանի կազմումը):		պատրաստում:
12-րդ շաբաթ	**Ոստիկանության մարմինների խնդիրներն ու գործողությունները արտակարգ իրավիճակների պայմաններում (2ժամ դասախոսություն)**	**Տեսակը՝** դասախոսություն **Նպատակը՝** ներկայացնել սովորողներին ոստիկանության իրավունքներն ու պարտականությունները Ա՝-ի պայմաններում: **Քննարկվող հարցերը՝** 1.ՀՀ խոշոր աղետների դեպքում քաղաքացիական պաշտպանության և հասարակական կարգի պահպանության գործընթացը կազմակերպելու նպատակով ոստիկանության կողմից իրականացվող միջոցառումները: 2. ՀՀ ոստիկանության իրավունքներն ու պարտականությունները արտակարգ իրադրության պայմաններում: 3. ՀՀ ոստիկանության անձնակազմի անհատական պաշտպանության կազմակերպումը:(պատսպարում, մաշկի և շնչուղիների պաշտպանություն)	Թեմայի ուսումնական հարցերի ներկայացում:	**Ընթացիկ գնահատում՝** ակտի-վություն, հետադարձ կապ:

13-րդ շաբաթ	**Ոստիկանության մարմինների խնդիրներն ու գործողությունները արտակարգ իրավիճակների պայմաններում (2ժամ սեմինար)**	**Տեսակը՝** սեմինար • հարցուպատասխան **Նպատակը՝** ստուգել սովորողների իմացությունը Աի-ում ՀՀ ոստիկանության կողմից կազմակերպվող միջոցառումների վերաբերյալ: **Քննարկվող հարցերը՝** .ՀՀ ոստիկանության քաղաքացիական պաշտպանութ համակարգի կառուցվածքը և արտակարգ իրավիճակներում ոստիկանության վրա դրված խնդիրները: .Ոստիկանության մարմինների արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների պլանավորումը.(ոստիկանությունում գործող Աի և ՔՊ պլանի կազմումը): .ՀՀ խոշոր աղետների դեպքում քաղաքացիական պաշտպանության և հասարակական կարգի պահպանության գործընթացը կազմակերպելու նպատակով ոստիկանության կողմից իրականացվող միջոցառումները: . ՀՀ ոստիկանության իրավունքներն ու պարտականությունները արտակարգ իրադրության պայմաններում: . ՀՀ ոստիկանության անձնակազմի անհատական պաշտպանության կազմակերպումը:(պատսպարում, մաշկի և շնչուղիների պաշտպանություն)	Թեմայի պատմողական նկարագրական վերարտադրություն, տրամաբանության և հաջորդականության ապահովում, նյութի գիտակցական ըմբռնում, թերացումների և բացթողումների շտկում և վերացում	Թեմայի իմացություն, վերլուծողական կարողություն, խոսքի գրագիտություն, հիմնավորող օրինակների ներկայացում, ստեղծագործական մոտեցման առկայություն **(Գնահատման չափանիշները և չափորոշիչները համաձայն ներկայացված օրինակելի ձևի)**

14-րդ շաբաթ	**Ոստիկանության մարմինների խնդիրներն ու գործողությունները արտակարգ իրավիճակների պայմաններում (2ժամ գործնական)**	**Տեսակը՝** գործնական **Նպատակը՝** սովորողների մոտ ձևավորել հմտություններ Աի ժամանակ օրենքով ոստիկանության վրա դրված խնդիրների անթերի կատարումը ապահովելու համար:	Անհատական և խմբային աշխատանք	Ֆիլմի դիտում նվիրված ոստիկանության գործողություններին Աի –ի պայմաններում: Աի- ում ըստ նախապես մշակված պլանի գործելու համապատասխան գիտելիքների ստուգում և գնահատում: